

Wspólna Polityka Rolna po roku 2013

Reakcja europejskich rolników i
spółdzielni rolniczych na wnioski
ustawodawcze Komisji Europejskiej

SŁOWO OD PRZEWODNICZĄCYCH COPA I COGECA

W dzisiejszym coraz bardziej niepewnym świecie, Unia Europejska w większym stopniu niż kiedykolwiek wcześniej potrzebuje silnej Wspólnej Polityki Rolnej. Światowe zapotrzebowanie na żywność ciągle wzrasta, tymczasem zdolności produkcyjnej zagrażają kurczące się zasoby gruntowe i wodne oraz zmiany klimatu. Unia Europejska staje przed niespotykanymi wcześniej problemami natury ekonomicznej.

Dzięki silnej WPR, rolnicy i ich spółdzielnie mogą zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe, stabilność, zrównoważone kształtowanie środowiska i zagospodarowanie przestrzeni wiejskiej oraz stałe zatrudnienie dla 40 milionów osób w łańcuchu rolno-spożywczym - a to wszystko za koszt niższy od 1% ogółu wydatków publicznych UE.

Aby to osiągnąć, należy wykorzystać możliwości jakie daje nam reforma WPR do wzmocnienia gospodarczego znaczenia rolników i ich spółdzielni i sprawienia, by europejskie rolnictwo stało się bardziej dynamicznym, innowacyjnym i rentownym sektorem.

W październiku ubiegłego roku Komisja Europejska opublikowała wnioski ustawodawcze w sprawie przyszłej WPR po roku 2013. W niniejszej broszurze mamy przyjemność przedstawić Państwu reakcję europejskich rolników i spółdzielni rolniczych na propozycje Komisji.

Nalegamy, aby instytucje europejskie poważnie potraktowały opinie tych, którzy pracują w terenie - rolników i ich spółdzielni - przy podejmowaniu kluczowych decyzji w sprawie przyszłej WPR w nadchodzących miesiącach.

- ◇ Żywność i rolnictwo cieszą się coraz większą uwagą rządów na całym świecie i tak też powinno być ze względu na leżące przed nami wyzwania. Wzrasta światowe zapotrzebowanie na żywność. Ponadto, światowym możliwościami produkcji zagrażają zmiany klimatu i malejące zasoby gruntowe, przy jednoczesnym wzroście wahań na rynkach. W czasie niedawnego szczytu G20 przywódcy wzywali do zwiększania produkcji rolnej i jej wydajności w celu poprawy bezpieczeństwa żywnościowego i promowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Sektor rolno-spożywczy, który zatrudnia około 40 milionów osób, ma fundamentalne znaczenie dla uzdrowienia gospodarki i stabilności w Europie. Z tego względu kluczowe znaczenie ma utrzymanie silnej Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej i pełne wykorzystanie jej potencjału produkcyjnego przy jednoczesnym prowadzeniu zrównoważonej gospodarki środowiskowej.
- ◇ W ciągu ostatnich dwudziestu lat WPR koncentrowała się na sposobie produkcji żywności: na zapewnieniu najwyższych na świecie norm bezpieczeństwa, środowiska naturalnego i dobrostanu zwierząt. Sama produkcja żywności została uznana za rzecz oczywistą.
- ◇ Należy wykorzystać możliwości, jakie stwarza reforma WPR, do wzmocnienia gospodarczego znaczenia rolników i ich spółdzielni i sprawienia, by europejskie rolnictwo stało się dynamicznym, innowacyjnym i bardziej rentownym sektorem: sektor ten powinien nie tylko utrzymywać wysokie standardy, lecz również zapewniać bezpieczeństwo żywnościowe oraz stabilność w tym coraz bardziej niepewnym świecie.
- ◇ Niestety, Komisja nie wykorzystała tej możliwości. Jej propozycje, szczególnie te odnoszące się do obowiązkowego zazieleniania, osłabiają konkurencyjność sektora rolno-spożywczego, jego wydajność i zdolność do osiągnięcia zrównoważonego wzrostu. Ponadto, mimo że Komisja opowiada się za uproszczeniem, jej propozycje prowadzą do nawarstwiania się biurokracji i procedur dla rolników i rządów.
- ◇ Komitety Copa-Cogeca natomiast apelowały o instrumenty promujące zielony wzrost. Potrzebujemy rozwiązań korzystnych dla wszystkich stron, które pozwolą rolnikom pozytywnie wpływać na środowisko naturalne, równocześnie zwiększając ich produktywność i rentowność, co pozwoli im utrzymać produkcję i stawić czoła wyzwaniu zmian klimatu. Potrzeby te wymagają silnych instrumentów zaproponowanych przez Komitety Copa-Cogeca w celu wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym.
- ◇ Z tego powodu Komitety Copa-Cogeca wzywają do ponownego rozpatrzenia niektórych elementów propozycji Komisji, które wymieniono poniżej i oczekują bardziej szczegółowej wymiany poglądów z Komisją Europejską, Parlamentem Europejskim i Radą w nadchodzących miesiącach. Jednakże, nie będzie możliwe podjęcie decyzji w sprawie przyszłości WPR, dopóki nie zapadną decyzje na temat jej budżetu. Rolnicy muszą planować pracę z dużym wyprzedzeniem, a propozycja Komisji wzbudza wątpliwości co do ich przyszłości, dlatego tak ważne jest, by decyzja w sprawie WPR po roku 2013 zapadła w odpowiedniej chwili.
- ◇ Rolnictwo to jedyny sektor mający prawdziwie wspólną politykę, przy czym WPR wniosła ważny i cenny wkład do konstrukcji europejskiej. Komitety Copa-Cogeca w dalszym ciągu popierają integrację europejską i wzywają głowy państw i rządów, Parlament Europejski oraz Komisję Europejską, aby zapewnili utrzymanie silnej Wspólnej Polityki Rolnej i silnego jednolitego rynku popartego silnym budżetem UE.

Reakcja Komitetów Copa-Cogeca na główne elementy propozycji Komisji

■ Uproszczenie

- Myślą przewodnią obecnej reformy WPR powinno być uproszczenie. Niestety, mimo iż Komisja uznaje pilną potrzebę uproszczenia WPR, każda kolejna reforma prowadzi do dalszego komplikowania i mnożenia biurokracji. Nie inaczej jest obecnie. Propozycje Komisji dotyczące zasady wzajemnej zgodności, zazieleniania, pułapów ograniczających płatności oraz definicji aktywnego, czynnego zawodowo rolnika, jak również propozycja fragmentacji pierwszego filaru sprawią, że system będzie mniej przejrzysty dla społeczeństwa i będzie bardziej uciążliwy dla rolników i rządów.

Propozycja która nie prowadzi do uproszczenia, musi zostać zmieniona i to w sposób, który nie prowadzi do dyskryminacji pomiędzy rolnikami.

■ System płatności bezpośrednich

Redystrybucja pomiędzy państwami członkowskimi

- Propozycja Komisji dotycząca nowego podziału płatności bezpośrednich zmierza we właściwym kierunku. Jednakże, będzie wymagała dalszych negocjacji, jako że poziom płatności obszarowych będzie w niektórych państwach członkowskich, zwłaszcza w państwach bałtyckich, nadal znacznie niższy od średniej UE. Należy zapewnić równe i sprawiedliwe traktowanie wszystkich rolników, biorąc pod uwagę fakt, że pracują oni w różnych warunkach.*

Przechodzenie do regionalnych lub krajowych stawek ryczałtowych we wszystkich państwach członkowskich

- Państwa członkowskie, które stosują obecnie płatności historyczne, powinny dysponować większą elastycznością i dłuższym okresem na przystosowanie się do wyjątkowo niekorzystnych konsekwencji, jakie nowy system wywrze na niektórych rolników oraz zdolność produkcyjną. Zmiany te powinny być wprowadzane stopniowo, a nie, tak jak proponuje Komisja, intensywnie od samego początku. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość odpowiedniego dostosowania płatności w oparciu o kryteria obiektywne, tak aby odbicie w nich znalazły różnice np. w rodzaju gruntów. Państwa członkowskie stosujące system jednolitej płatności obszarowej (SAPS) powinny mieć możliwość stosowania go w dalszym ciągu.

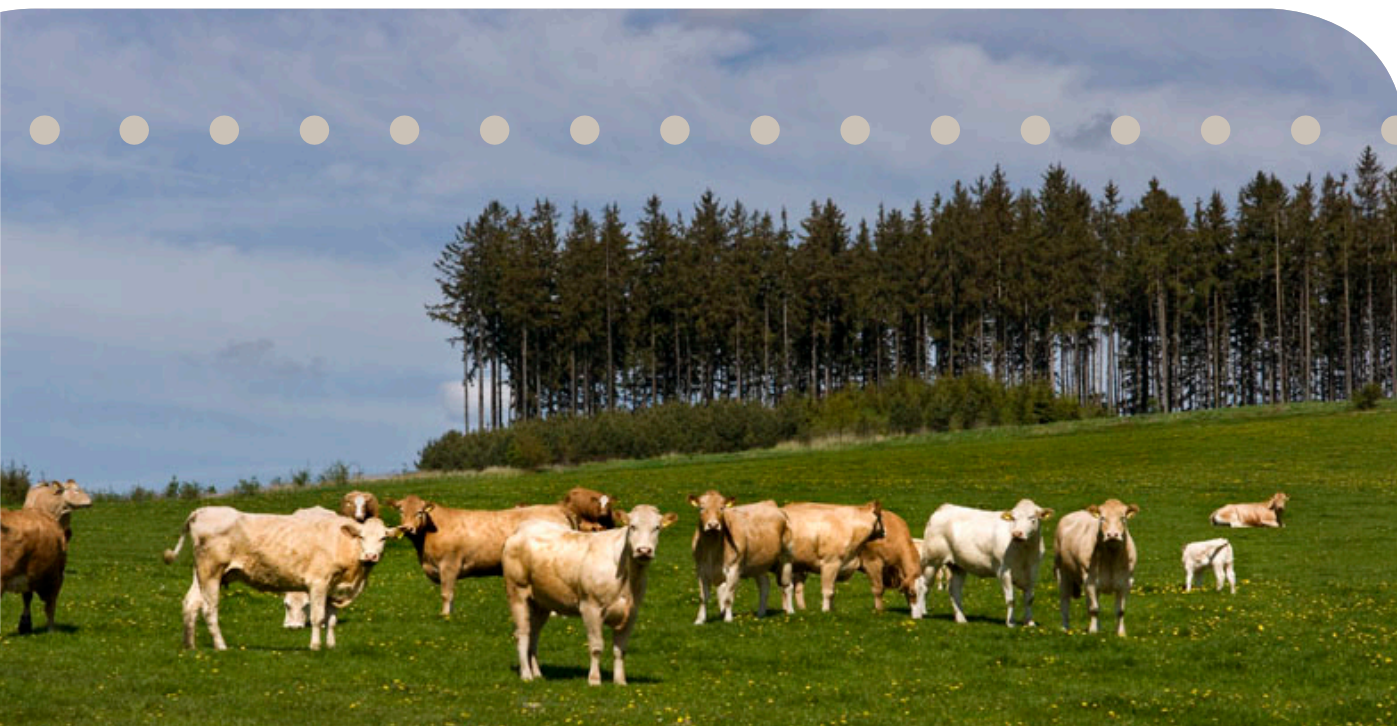
Aktywni rolnicy czynni zawodowo

- Komitety Copa-Cogeca apelowały o skierowanie płatności bezpośrednich do faktycznie działających rolników/gospodarstw. Apel ten spotkał się z przychylnością Komisji. Należy zagwarantować, że płatności trafią do rolników/gospodarstw przyczyniających się do bezpieczeństwa żywnościowego. Środki z WPR nie powinny być wykorzystywane do subwencjonowania nieprowadzących działalności produkcyjnej właścicieli ziemskich, niezależnie od tego, czy posiadają dużo czy mało gruntów, a zatem nie powinno być odstępstwa dla drobnych rolników, jak zaproponowała Komisja (zaproponowała, by rolnicy otrzymujący płatności bezpośrednio niższe od wartości progowej 5000€ byli objęci odstępstwem). Jednakże, proponowana przez Komisję definicja nie jest wystarczająca i będzie musiała być uzupełniana skomplikowanymi działaniami administracyjnymi.
- Komitety Copa-Cogeca proponują, aby zamiast tego państwa członkowskie dysponowały elastycznością w decydowaniu, na co najlepiej przeznaczyć płatności dla aktywnych rolników/gospodarstw w oparciu o przykładową unijną listę możliwych kryteriów kwalifikowalności.

Pułapy ograniczające płatności

- Propozycja Komisji dotycząca skomplikowanego systemu ograniczania płatności bezpośrednich byłaby krzywdząca dla gospodarstw, również spółdzielczych, które już poczyniły wysiłki, mające na celu osiągnięcie korzyści skali. Zniechęcałaby również do modernizacji struktur gospodarstw. Podmioty stowarzyszone, świadczące usługi polegające na scentralizowanym rozdziale płatności bezpośrednich między rolników, mogą również zostać ukarane. Zaproponowana opcja złagodzona (oparta na deklarowanych płacach, przy uwzględnieniu podatków i składek na ubezpieczenie społeczne), mimo że jest lepsza od wersji niezłagodzonej, nie uwzględnia pracy członków rodziny ani pracowników zatrudnianych przez agencje pośrednictwa pracy i wiązałaby się z dodatkowym obciążeniem administracyjnym dla rolników.

Z tego względu odrzucamy ograniczanie płatności.

Obowiązkowe zazielenianie

- Jeżeli sektor rolnictwa ma sprostać oczekiwaniom i realizować potrzeby społeczeństwa w nadchodzących latach, musi stawić czoła dwóm głównym wyzwaniom. Po pierwsze, jak zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe w obliczu wzrastającego zapotrzebowania światowego, kurczących się zasobów gruntów i wody i zmian klimatu. Po drugie, jak przyczynić się do tak bardzo potrzebnego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Odpowiedzią jest poprawa produktywności i wydajności europejskiego rolnictwa i to w sposób zrównoważony. Jesteśmy przekonani, że jeżeli europejskie rolnictwo poradzi sobie z tymi wyzwaniami, społeczeństwo uzna, że WPR, której koszt jest niższy niż 1 % wydatków publicznych Unii Europejskiej, jest wyjątkowo dobrą inwestycją.
- Propozycje Komisji w sprawie obowiązkowego zazieleniania, zamiast wykorzystać możliwości, jakie stwarza obecna reforma WPR i pomóc rolnikom zmierzyć się z tymi wyzwaniami, będą miały skutek odwrotny:
 - ♦ nakładanie tych samych wymogów na ponad 12 milionów gospodarstw, których sytuacje znacząco się różnią, jest prawdopodobnie najbardziej nieskutecznym sposobem osiągnięcia korzyści środowiskowych i może prowadzić do wypaczonych skutków. Na przykład, wielu rolnikom trudno jest prowadzić więcej niż 2 uprawy z powodu ograniczeń natury klimatycznej bądź agronomicznej. Poza tym, niewielkim gospodarstwom, gospodarstwom prowadzącym hodowlę oraz specjalistycznym będzie szczególnie trudno spełnić wymóg prowadzenia 3 różnych upraw
 - ♦ proponowane instrumenty podniosą koszty gospodarstw (jak pokazuje ocena skutków zrealizowana przez Komisję), wpłyną na ograniczenie produkcji oraz ograniczą zdolność rolników do reagowania na sygnały rynkowe. To z kolei zmniejszy konkurencyjność europejskiego sektora rolno-spożywczego i doprowadzi do wzrostu cen żywności dla konsumentów i/lub zwiększonej zależności od towarów importowanych. W szczególności, nie ma sensu zakazywanie produkcji na aż 7% gruntów w każdym gospodarstwie, kiedy świat potrzebuje więcej żywności, a rządy starają się promować biogospodarkę (tzn. wykorzystującą więcej bioenergii i innych surowców odnawialnych)
 - ♦ podobnie, zamrażanie na czas nieokreślony opcji produkcyjnych rolników na 95% wszystkich gruntów pokrytych obecnie trwałymi użytkami zielonymi to wymóg zbyt surowy, który nie uwzględnia realiów: rolnicy potrzebują elastyczności, aby móc dostosować swoje działania do warunków klimatycznych (np. regularne zasiewy na obszarach pokrytych użytkami zielonymi są bardzo ważne w niektórych częściach Unii Europejskiej ze względu na warunki klimatyczne) oraz aby zrealizować zapotrzebowanie gospodarstwa na pasze. Ponadto, dostępność gruntów ornych w UE, a zwłaszcza gruntów żyznych, znacznie się zmniejsza, przede wszystkim z powodu postępującej urbanizacji i rozwoju infrastruktury transportowej
 - ♦ wprowadzenie nowego zestawu instrumentów, poza około 50 zobowiązaniami, które muszą wypełniać rolnicy w ramach zasady wzajemnej zgodności, doprowadzi do zdecydowanego zwiększenia obciążeń administracyjnych rolników i rządów.

- Rolnicy, w większym stopniu niż ktokolwiek inny, są świadomi potrzeby ochrony naszych zasobów naturalnych i przystosowania do zmian klimatu. Jednakże utrzymanie zdolności produkcyjnej i zwiększenie produktywności to wyzwania równie ważne, jeżeli mamy zagwarantować bezpieczeństwo żywnościowe i przyczynić się do wzrostu gospodarczego.
- Z tego powodu, Komitety Copa-Cogeca apelowały o alternatywną formę zazieleniania, która ma na celu promowanie zielonego wzrostu, zgodnie z celami strategii „Europa 2020” :
 - ◆ celem tych instrumentów powinno być promowanie zielonego wzrostu, tj. połączenie ochrony środowiska i procesów produkcyjnych w sposób pozwalający na utrzymanie zdolności produkcyjnej i przyczyniający się do wydajności, produktywności i innowacyjności.
 - ◆ aby zapewnić realne korzyści dla środowiska, rolnicy powinni mieć możliwość wyboru instrumentów dostosowanych do sytuacji gospodarstwa i warunków lokalnych z unijnej listy. Niektórzy rolnicy już teraz podejmują kwalifikujące się działania z tej listy i powinny być one uznawane.
 - ◆ kwoty w środkach filaru I przeznaczone na promowanie tych instrumentów powinny być zdecydowanie niższe niż zaproponowane przez Komisję 30%
 - ◆ rolnicy, którzy nie realizują instrumentów zielonego wzrostu, nie powinni otrzymywać pełnych płatności bezpośrednich, ale kary zaproponowane przez Komisję za nierealizowanie obowiązkowego zazieleniania, polegające nie jedynie na cięciu 30%, ale również cięcia w płatnościach bezpośrednich, są nie do przyjęcia.

Zasada wzajemnej zgodności

- Z zadowoleniem przyjmujemy fakt, iż Komisja pozytywnie zareagowała na prośbę Komitetów Copa-Cogeca, aby przekształcić zasadę wzajemnej zgodności w jedną grupę wymogów i standardów oraz wyeliminować dobrowolne zasady dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC). Jednakże, zamiast uprościć zasadę wzajemnej zgodności, Komisja proponuje jej znaczące wzmocnienie. Ponadto, mimo iż cały czas Komisja podkreśla potrzebę uzasadnienia płatności bezpośrednich, nie wykorzystwała tej możliwości, aby lepiej poinformować społeczeństwo o licznych zobowiązaniach rolników, które muszą oni realizować w ramach zasady wzajemnej zgodności, i które gwarantują że normy produkcji europejskiej są zdecydowanie wyższe niż normy stosowane przez większość konkurentów na świecie, w tym producentów towarów importowanych do UE.
- Potrzeba dużo więcej pracy, by usprawnić, uprościć i lepiej zharmonizować obowiązkowe zasady w całej Unii Europejskiej¹. Komitety Copa-Cogeca poza tym ponownie nawołują do zmiany nazwy ogółu obowiązkowych standardów i wymogów w ramach zasady wzajemnej zgodności na „normy europejskiej produkcji rolnej” i rozpowszechnienie wiedzy o tych normach. Ponadto, rolnicy w państwach członkowskich, które wdrożyły legislację krajową wykraczającą poza normy UE, powinni mieć możliwość otrzymania wyrównania w II filarze za poniesione dodatkowe koszty, w porównaniu do konkurentów na jednolitym rynku.

¹ W odróżnieniu od instrumentów zazieleniania czy zielonego wzrostu, które, jeżeli mają przynieść korzyści dla środowiska, powinny być dostosowane do sytuacji poszczególnych gospodarstw i warunków lokalnych.

Wymiana pokoleń

- Komitety Copa-Cogeca uznają pilną potrzebę zachęcania młodych ludzi do pracy w rolnictwie. Główną przeszkodą dla młodych rolników jest brak dostępu do kapitału, niskie dochody z rynku i niska opłacalność prowadzenia gospodarstwa. Zatem kluczową rolę ma zapewnienie natychmiastowej dodatkowej pomocy dla młodych rolników wraz z instrumentami zaproponowanymi przez Komitety Copa-Cogeca na rzecz zwiększenie długoterminowej rentowności sektora.

Dlatego państwa członkowskie powinny mieć obowiązek stosowania albo rocznego uzupełnienia płatności bezpośrednich dla młodych rolników w I filarze albo utworzenia specjalnych podprogramów dla młodych rolników z wyższymi maksymalnymi stawkami wsparcia, w filarze II (przy czym nie wyklucza się możliwości stosowania obu tych rozwiązań, jeżeli taka będzie wola państw). Państwa członkowskie powinny ponadto w dalszym ciągu mieć możliwość stosowania systemu wcześniejszych emerytur, aby ułatwiać wymianę pokoleń.

Program dla drobnych rolników

- Komitety Copa-Cogeca uznają wysiłki Komisji służące uproszczeniu poprzez wprowadzenie programu dla drobnych rolników. Jednakże, wzięwszy pod uwagę zróżnicowanie struktur pomiędzy państwami członkowskimi, program ten powinien być dobrowolny. Kwalifikowalność do płatności w ramach programu dla drobnych rolników powinna być ograniczona do rolników czynnych zawodowo. Zachęty zaproponowane w filarze II (art.20), aby umożliwić rolnikom przekazywanie gospodarstw innym rolnikom lub rozwijanie własnego gospodarstwa przyjmujemy z aprobatą, jako sprzyjające reformie strukturalnej.

Płatności powiązane z produkcją

- Komitety Copa-Cogeca uważają za potrzebne utrzymanie możliwości wypłacania przez państwa członkowskie płatności powiązanych z produkcją w ograniczonym zakresie. Zamiast opracowywać na szczeblu europejskim listy sektorów, które miałyby być objęte dopłatami, lepiej pozostawić państwom członkowskim swobodę w wyborze tych sektorów, przy czym Komisja Europejska powinna zapewnić ograniczenie do minimum zakłóceń konkurencji.

Płatności z tytułu obszarów o ograniczeniach naturalnych (obecnie nazywanych obszarami o niekorzystnych warunkach gospodarowania -ONW) w filarze I

- Obecnie wszystkie płatności z tytułu obszarów o ograniczeniach naturalnych (ONW) znajdują się w filarze II. Komisja proponuje państwom członkowskim, oprócz wsparcia w filarze II, możliwość przeznaczenia do 5% środków z I filaru na płatności z tytułu obszarów o ograniczeniach naturalnych. Mogłoby to być równoznaczne z opłaceniem przez rolników, poprzez cięcia w płatnościach bezpośrednich, instrumentów dotychczas finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFR-ROW). Państwa członkowskie, które zdecydują się na wykorzystanie w tym celu środków z I filaru, będą musiały mieć na to obiektywne uzasadnienie i będą musiały zapewnić, że nie doprowadzi to do dodatkowych obciążeń administracyjnych dla rolników lub braku spójności między filarami.

Niewykorzystane środki

- Komisja nie sprecyzowała, co będzie się działo z niewykorzystanymi środkami z I filaru, jeżeli takowe będą (tak jak miało to miejsce w przeszłości). Zdaniem Komitetów Copa-Cogeca przepisy powinny wyraźnie stanowić, że niewykorzystane środki winny pozostawać w państwach członkowskich i być wykorzystane w ramach WPR (np. do wspierania innowacji czy poprawy narzędzi zarządzania kryzysowego).

■ Jednolita Wspólna Organizacja Rynku

Instrumenty rynkowe

- Komisja proponuje utrzymanie istniejących instrumentów siatki bezpieczeństwa i objęcie nimi innych produktów. Komitety Copa-Cogeca obawiają się, że nie będzie to działanie odpowiednie, wzięwszy pod uwagę perspektywę coraz bardziej zmiennych rynków. Poziom obecnej siatki bezpieczeństwa pozostał niezmienny od ponad dziesięciu lat, podczas gdy gwałtownie wzrastały koszty gospodarstw. W efekcie, nie pokrywa już ona nawet kosztów produkcji najbardziej konkurencyjnych producentów.
- Komitety Copa-Cogeca ponawiają apel o wzmocnienie i zmodernizowanie siatek bezpieczeństwa. Kluczowe znaczenie ma to, by instrumenty zarządzania rynkiem umożliwiły producentom przetrwanie w czasie okresów niskich cen rynkowych i/lub nagłego wzrostu kosztów. Komitety Copa-Cogeca wzywają również do utrzymania instrumentów w sektorze cukru, co najmniej do roku 2020 (w tym kwot i minimalnej ceny buraków) oraz sektorze wina (prawa sadzenia), które uwzględniają szczególną naturę tych sektorów.

Rezerwa kryzysowa

- Proponowana rezerwa na sytuacje kryzysowe w rolnictwie (z której środków będzie finansowana również interwencja, prywatne przechowywanie oraz refundacje wywozowe) będzie miała w przyszłości kluczowe znaczenie. Zasadniczą sprawą jest jej zdolność do natychmiastowego uwalniania środków i skuteczne reagowanie. Komitety Copa-Cogeca apelują również o objęcie rezerwą wszystkich rodzajów kryzysów w rolnictwie (na przykład strat wynikających z ograniczenia produkcji w czasie rozprzestrzeniania się choroby) i o zezwolenia na przekazywanie niewykorzystanych środków na kolejne lata.

Umocnienie pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym

- Ważna jest nie tylko poprawa konkurencyjności na szczeblu gospodarstwa (na przykład przez zielony wzrost i innowacje), ale również umocnienie pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym poprzez wzmocnienie organizacji producentów i spółdzielni, zapewnienie uczciwych praktyk handlowych oraz stworzenie warunków, w których sektory będą mogły się organizować.

- Organizacje producentów, ich zrzeszenia i organizacje międzybranżowe

- Z zadowoleniem przyjmujemy poszerzenie zakresu produktów, dla których uznaje się organizacje producentów i ich zrzeszenia oraz organizacje międzybranżowe. Jednakże, Komitety Copa-Cogeca są ogromnie zaniepokojone brakiem jasnej definicji organizacji producentów. Muszą być one zakładane i kontrolowane przez rolników i w pełni przyjmować „odpowiedzialność ekonomiczną” przypisywaną im w związku z celem wprowadzania produkcji na rynek oraz dysponować zasobami ludzkimi i technicznymi pozwalającymi im na realizację ich założeń, jak również odpowiednią wielkością ekonomiczną. Równie ważne jest niepodważanie roli istniejących organizacji producentów i spółdzielni oraz wypracowanie spójnego podejścia pomiędzy sektorami w temacie instrumentów mających zachęcać do tworzenia organizacji producentów.

Komitety Copa-Cogeca domagają się opracowania w przepisach UE dokładniejszych kryteriów uznawalności organizacji producentów oraz ich celów i zadań. Organizacje producentów i inne organizacje gospodarcze potrzebują gwarancji „pewności prawa” w odniesieniu do wspólnotowego prawa konkurencji, tak aby mogły się łączyć, a przez to zwiększać efektywność rynkową.

- Zapewnianie rolnikom uczciwych praktyk handlowych

- Niezbędne jest wyeliminowanie nieuczciwych praktyk handlowych prowadzących do nadużyć z łańcucha żywnościowego w relacjach między przedsiębiorstwami (Business-to-Business -B2B), jeżeli rolnicy mają uzyskać godziwe wynagrodzenie, co w chwili obecnej nie ma miejsca. Aby to osiągnąć, Komitety Copa-Cogeca apelowały o „Dyrektywę o nieuczciwych praktykach handlowych” dotyczącą relacji B2B. Ważne jest również monitorowanie polityki konkurencji wraz z lepszą koordynacją pomiędzy krajowymi organami ds. konkurencji. Obserwatoria cen i rynków, istniejące już w niektórych państwach członkowskich, powinny monitorować rynki i praktyki handlowe, aby zapewnić sprawiedliwe, przejrzyste i zrównoważone funkcjonowanie łańcucha dostaw żywności.

■ **Rozwój obszarów wiejskich**

Wspólne Ramy Strategiczne

- Komisja wzywa do większej spójności pomiędzy pięcioma funduszami (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - EFRR, Europejski Fundusz Społeczny - EFS, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Morski i Rybacki oraz Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich - EFFROW) poprzez Wspólne Ramy Strategiczne i umowy o partnerstwie. Mając na uwadze zapewnienie spójności, Komitety Copa-Cogeca wzywają do skierowania wsparcia z EFFROW na rolnictwo i powiązane sektory, a środków z EFRR na rozwój obszarów wiejskich.

Priorytety Unii Europejskiej:

- Komitety Copa-Cogeca popierają sześć priorytetów Unii Europejskiej zaproponowanych przez Komisję w filarze II jak również przejście od osi do podejścia tematycznego. Szczególnie cel piąty (promowanie efektywnej gospodarki zasobami i wspieranie przejścia do niskoemisyjnej gospodarki odpornej na zmiany klimatu) będzie niezmiernie ważny w przyszłości, jako że skupia się na głównych globalnych wyzwaniach: jak zrealizować wzrastające zapotrzebowanie na żywność na świecie w sposób zrównoważony w obliczu zmian klimatu. Innymi słowy, jak osiągnąć „zielony wzrost” w sektorze rolnictwa, zgodnie ze Strategią „Europa 2020”.
- Niestety, propozycje Komisji w sprawie zazieleniania w I filarze nie pobudzają wzrostu, a wręcz go osłabiają. Poza tym, mimo że wspomniany powyżej piąty priorytet propozycji Komisji w sprawie rozwoju obszarów wiejskich odzwierciedla potrzebę zielonego wzrostu, brakuje szczególnych środków, aby go zrealizować. Jako przykład niech posłuży fakt, że Komisja łączy ten priorytet z instrumentami, które oprócz instrumentów rolno-środowiskowych, nie mają zastosowania do ogółu rolników (głównie dotyczą leśnictwa - patrz załącznik V propozycji Komisji w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich). Przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez instrumenty rolno-środowiskowe nie będzie promowało zielonego wzrostu. Jednakże, zielony wzrost ma zasadnicze znaczenie dla sektora rolnego i wszystkich rolników, jeżeli mają zrealizować cele UE związane ze zrównoważonym wzrostem, konkurencyjnością i bezpieczeństwem żywnościowym.

Zielony wzrost

- Kluczowe znaczenie ma uświadomienie rolnikom wagi zielonego wzrostu. Z tego powodu, Komitety Copa-Cogeca apelują o wprowadzenie specjalnego artykułu zatytułowanego „zielony wzrost”, związanego z piątym priorytetem. Instrumenty zielonego wzrostu powinny wspierać łączenie ochrony środowiska i procesów produkcyjnych w sposób pozwalający na utrzymanie zdolności produkcyjnej i przyczyniający się do wydajności i produktywności, np. poprzez promowanie efektywnej gospodarki zasobami w tym gospodarki wodnej, gospodarki odpornej na zmiany klimatu, która przyczynia się do ich łagodzenia poprzez działania gospodarze, takie jak produkcja bioenergii.

Biorąc pod uwagę pilną potrzebę zielonego wzrostu, Komitety Copa-Cogeca proponują nałożenie na państwa członkowskie obowiązku przeznaczania znacznej części środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na te właśnie instrumenty.

Instrumenty rolno-środowiskowe:

- Komitety Copa-Cogeca z zadowoleniem przyjmują utrzymanie płatności rolno-środowiskowych w programach rozwoju obszarów wiejskich oraz obowiązku oferowania ich przez państwa członkowskie. Jednakże, tak jak wskazano powyżej, wyzwanie związane ze zmianami klimatu jest zbyt ważne, aby zajmować się nim jedynie poprzez dodanie go do zakresu instrumentów rolno-środowiskowych, jak proponuje Komisja.
- Instrumenty rolno-środowiskowe powinny w dalszym ciągu być ukierunkowane na działania, które niekoniecznie mają na celu utrzymanie zdolności produkcyjnej, czy też zwiększenie wydajności i produktywności. Pozostaje to w sprzeczności z przedstawioną powyżej propozycją Komitetów Copa-Cogeca dotyczącą instrumentów zielonego wzrostu. W ten sposób państwa członkowskie mogłyby zagwarantować, że instrumenty rolno-środowiskowe i zielonego wzrostu nie nakładają się na siebie.
- Rolnicy, którzy muszą spełniać obowiązkowe wymogi środowiskowe na szczeblu krajowym, wykraczające poza normy UE, powinni mieć możliwość otrzymania wyrównania za poniesione dodatkowe koszty, w porównaniu do konkurentów na jednolitym rynku. Płatności te mogą być wypłacane przez ograniczony czas, dając rolnikom możliwość zmodyfikowania działalności. Instrumenty rolno-środowiskowe powinny również mieć na celu zachęcanie rolników do podejmowania tego typu inicjatyw, a nie jedynie rekompensować straty dochodów i dodatkowe koszty.

Płatności z tytułu obszarów z naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (zastępujące obecne instrumenty dla ONW)

- Komitety Copa-Cogeca są ogromnie zaniepokojone wyznaczaniem obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania i wzywają do zmiany kryteriów, tak aby uwzględnić propozycję poczynioną przez Parlament Europejski i Komitety Copa-Cogeca. Przede wszystkim zaproponowane osiem kryteriów biofizycznych nie zapewni rozsądnego i zrozumiałego sposobu wytyczania tych terenów i nie będzie korzystne ani dla rolników ani dla podatników. Ponadto, sugerowane progi nakładają zbyt duże ograniczenia, a rezultaty nie będą odpowiadać dążeniu Komisji Europejskiej do spójnego, przejrzystego i obiektywnego sposobu wyznaczania w całej Unii Europejskiej.

Komitety Copa-Cogeca wzywają do zastosowania alternatywnych i dostosowanych progów oraz możliwości posługiwania się kompleksowymi parametrami biofizycznymi: łączącymi z jednej strony kryteria fizyczne (gleba, klimat itp.) i geograficzne (odległość, izolacja) z kryteriami produkcyjnymi (proporcja użytków zielonych, obsada bydła itp.).

Wsparcie dla inwestycji w aktywa fizyczne

- Decyzja, aby nie ograniczać wsparcia na przetwórstwo i wprowadzania do obrotu do MŚP jest przyjęta z aprobatą, jako że ważne jest, by promować również zakładanie większych grup producentów.

Jednakże, według propozycji, inwestycje wspierające restrukturyzację przedsiębiorstw rolnych mają być skierowane jedynie do drobnych rolników, określanych przez definicje państw członkowskich. Komitety Copa-Cogeca nie popierają tego ograniczenia.

Promocja krótkich łańcuchów żywnościowych

- Komitety Copa-Cogeca przyjmują z zadowoleniem wysiłki poczynione przez Komisję, aby wspierać integrację producentów surowców w łańcuchu żywnościowym poprzez promowanie rynków lokalnych i krótkich obiegów żywności. Celem jest pobudzanie/wspieranie inicjatyw rolników polegających na bezpośredniej sprzedaży produktów konsumentom końcowym (np. sprzedaż bezpośrednia na terenie gospodarstwa, poprzez spółdzielnie rolnicze, na rynkach lokalnych, poprzez wspólne platformy kontrolowane przez producenta).

Zarządzanie ryzykiem

- Z zadowoleniem przyjmujemy utrzymanie obecnych instrumentów zarządzania ryzykiem, przeniesionych do filaru drugiego oraz propozycję Komisji w sprawie wprowadzenia dodatkowego dobrowolnego narzędzia stabilizacji dochodów. Jednakże, Komitety Copa-Cogeca są niezmiernie rozczarowane faktem, że Komisja nie wzięła pod uwagę złożonych przez nie konkretnych propozycji dotyczących wzmocnienia istniejących narzędzi oraz pokonania praktycznych problemów w ich wdrażaniu, które ograniczyły zastosowanie tych instrumentów do czterech państw członkowskich. Rolnicy stają przed coraz większymi zagrożeniami, dlatego zasadnicze znaczenie ma poprawa skuteczności instrumentów zarządzania ryzykiem zgodnie z propozycjami Komitetów Copa-Cogeca. Ponadto, w niektórych państwach członkowskich, krajowe programowanie zarządzania ryzykiem może być bardziej odpowiednie niż programowanie regionalne, stąd powinno się je umożliwić.

Badania, innowacje, szkolenia i usługi doradcze

- Komitety Copa-Cogeca z zadowoleniem przyjmują propozycję, aby wzmocnić innowacje, szkolenia i usługi doradcze. Założenie Europejskiego Partnerstwa na rzecz Innowacji mającego na celu wypracowanie wspólnego podejścia do badań, innowacji i usług doradczych, jest również pozytywnym wydarzeniem. Ważne, że osiągnięto spójność między Programem „Horyzont 2020” (nowy fundusz badawczy UE), który służy pokryciu kosztów badań, a Europejskim Funduszem Rolnym na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), który z kolei ma zapewnić przekazywanie wyników badań do gospodarstw. Wyzwanie polega na promowaniu innowacji i znajdowaniu praktycznych rozwiązań dla rolników, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie korzyści środowiskowych ORAZ większej wydajności.

Większa równość szans dla kobiet

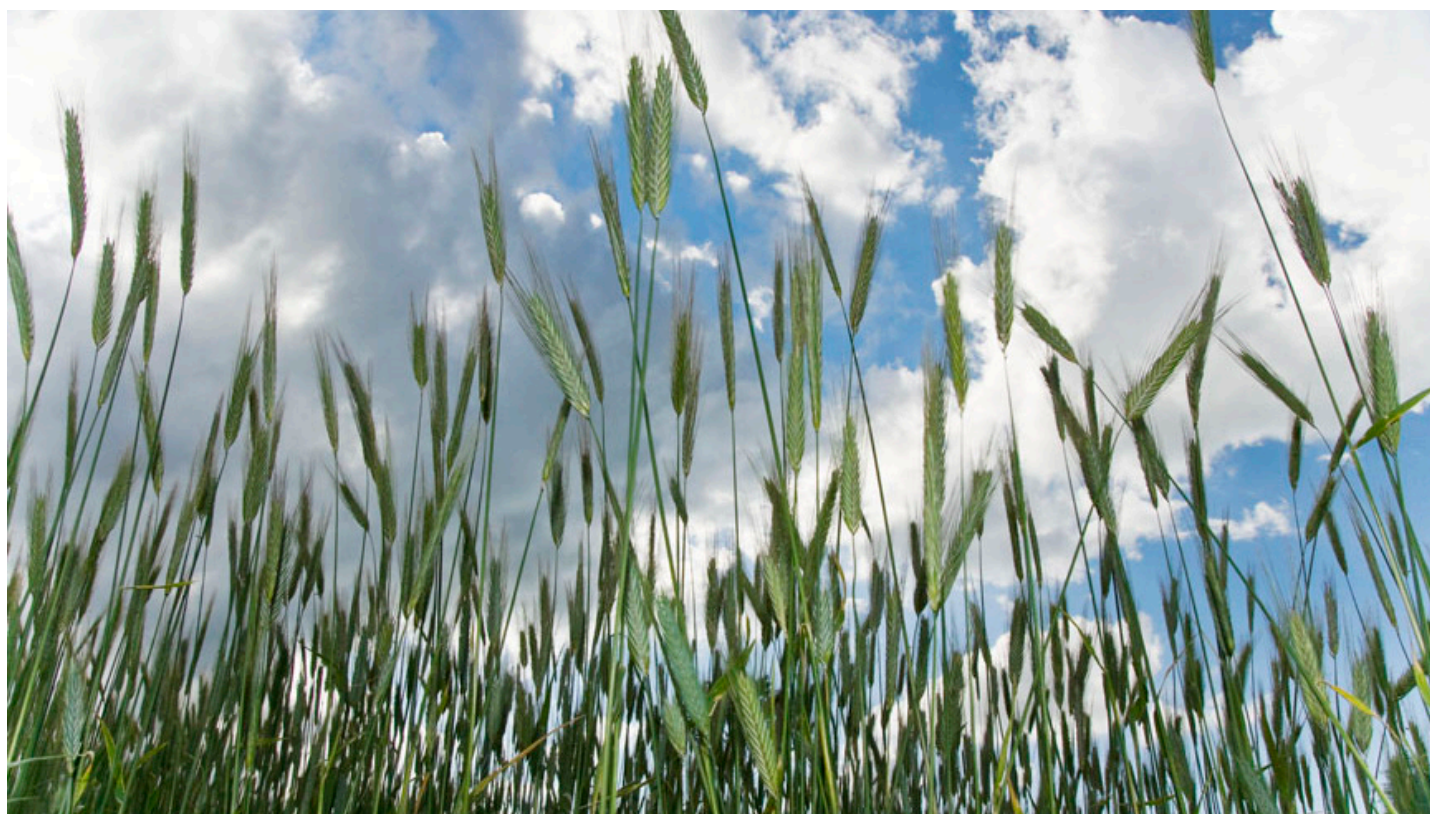
- Kobiety mają ogromny potencjał i dzięki ich udziałowi, rolnictwo może stać się bardziej dynamicznym, innowacyjnym i opłacalnym sektorem, jednak obecnie ogranicza je brak szkoleń i wsparcia. Propozycja Komisji przewiduje możliwość uwzględnienia przez państwa członkowskie tematycznych podprogramów ukierunkowanych na szczególne potrzeby (np. dla młodych rolników czy drobnych rolników) poprzez wyższy poziom wsparcia w ramach instrumentów rozwoju obszarów wiejskich, które mają szczególne znaczenie dla tych grup. Komitety Copa-Cogeca apelują o dodatkowy podprogram, który umożliwiłby rolnikom większy udział w rozwoju innowacyjnego rolnictwa i powiązanej z nim działalności. Szczególnie ważne jest wsparcie dla następujących działań: przekazywanie wiedzy i informacji, rozwój gospodarstw i przedsiębiorstw, współpraca (szczególnie w promowaniu lokalnych działań takich jak krótkie łańcuchy żywnościowe i rynki lokalne) oraz jakość.

Leader

- Lokalne grupy działania odgrywają kluczową rolę w osiągnięciu priorytetów Unii Europejskiej. Takie oddolne podejście mogłoby przyczynić się do lepszego przepływu wiedzy, przepływu informacji, wiedzy fachowej, najlepszych praktyk i innowacyjnych rozwiązań w sposób lepiej ukierunkowany, mniej zbiurokratyzowany, a przez to bardziej skuteczny. Jednakże Leader powinien być postrzegany jako narzędzie do osiągnięcia celów, a nie cel sam w sobie. Leader nie jest odpowiednim narzędziem dla wszystkich projektów, ale dla tych, dla których jest, można by szerzej stosować podejście oddolne uwzględniające aspekty lokalne. Na Leader powinny być przeznaczone jak najwyższe, a nie jak najniższe środki.

* Zastrzeżenie Belgische Boerenbond (BB), Danish Agriculture and Food Council (DAFC), Fédération Wallonne de l'Agriculture (FWA), Irish Farmers' Association (IFA), Słowackiej Izby Rolno-Spożywczej (SPPK).

Komitety **Copa-Cogeca** są zjednoczonym głosem rolników i ich spółdzielni w Unii Europejskiej. Wspólnie, organizacje te pracują na rzecz zrównoważonego, innowacyjnego i konkurencyjnego europejskiego rolnictwa, które może gwarantować bezpieczeństwo zaopatrzenia w żywność dla 500 milionów europejskich obywateli. Komitet Copa reprezentuje ponad 13 milionów rolników i ich rodzin, a Komitet Cogeca reprezentuje interesy 38 000 spółdzielni rolnych. Liczą one 70 organizacji członkowskich z różnych państw członkowskich UE.

Copa-Cogeca

61, Rue de Trèves
B - 1040 Brussels

Tel 00 32 (0) 2 287 27 11
Fax 00 32 (0) 2 287 27 00

www.copa-cogeca.eu

PAC(11)7038